

Jo

La manera més normal de parlar d'un mateix, d'explicar el que fa i el que pensa, és per mitjà de la primera persona del singular. Dit més exactament, de les formes pronominals (fortes o febles), verbals i possessives del singular de la primera de les tres persones gramaticals, que es refereixen a la persona que parla. Però no és pas l'única manera de fer-ho. El llenguatge ha anat desenvolupant, de mica en mica, les seves possibilitats, sense subjectar-se a uns esquemes lògics rigorosos, i així com, per exemple, actualment fem servir un temps present per a designar una acció futura, com quan diem *La setmana vinent me'n vaig a París*, també podem usar, en certs casos, formes d'altres persones gramaticals per a expressar les accions de cada un de nosaltres, això és, del qui parla.

Cal esmentar, en primer lloc, l'anomenat plural de modestia, que consisteix en l'ús, normalment per part d'escriptors, tractadistes, professors, dissertants, etc., de la primera persona del plural en lloc de la del singular. És el que fem servir —i en les paraules precises amb què ho diem— en aquesta columna diària: el vam adoptar des del primer dia i ens hi hem mantingut invariablement fidels. En casos molt diferents, s'usa també, amb valor de primera persona, la segona persona del singular. Es un

recurs expressiu molt propi del llenguatge colloquial, especialment quan es tracta de justificar la pròpia actitud: *Què has de fer? Si no et vol dir res, per què li has d'anar al darrera?*, pot ésser, per exemple, la confiança de qui ha estat abandonat per l'enamorada. Aquest recurs és molt usual en la narrativa: *Mite en un jardí*, de Jordi Sarsanedas, és una llarga confiança escrita sistemàticament en segona persona del singular. I, encara, podem recórrer a construccions impersonals de tercera persona del singular, amb les formes *hom*, *un* o *un hom* com a subjecte, cosa que generalitza, en un cert grau, la pròpia actitud: *Quan un hom es troba en aquests casos...*

Hom convé, però, que en l'ús d'aquests recursos cal ésser conseqüent, això és, no abandonar l'un per servir-se de l'altre. Hi ha qui diu (parlant d'ell mateix): *Quan ets víctima d'aquesta injustícia hom s'ha de defensar com pugui*. Havent optat, a l'inici de la construcció, per la segona persona del singular, caldria mantenir-la fins al final: *...i has de defensar com puguis*.

Albert Jané